

Obsah

83	6.1.3. Dilemařské vedení v sociální práci	63
83	6.1.4. Vztahy mezi filozofickou teorií a praktickou	63
78 6.2	Druhy teorií v sociální práci a jejich význam	63
89 6.3	Používání a využití různých teorií v sociální práci	63
89 6.4	Praktické použití různých teorií v sociální práci	63
101	6.4.1. Humanistické teorie a jejich využití v sociální práci	63
201	6.4.2. Sociologické teorie a jejich využití v sociální práci	63
401	6.4.3. Systematické přístupy v sociální práci a využití různých teorií	63
801	6.4.4. Kognitivní teorie a jejich využití v sociální práci	63
601	6.4.5. Přístup založený na vědě o lidském chování	63
601	6.4.6. Antidepresivní přístupy	63
III	6.4.7. Sociobiologie	63
III	6.4.8. Sociodialektika	63
III Literatura	Literatura	63
811	Analýza vlivu vzdělání a vzdělávání na vývoj sociální práce	63
811	Analýza vlivu vzdělání a vzdělávání na vývoj sociální práce	63

Předmluva	9
----------------------------	---

1 Náboženství a společenská solidarita	13
1.1 Jednota posvátného a světského	15
1.2 Starověká Mezopotámie a Egypt	17
1.3 Archaití Indoevropané	19
1.4 Buddhismus	22
1.5 Antika	25
1.6 Judaismus	28
1.7 Křesťanství	34
1.8 Islám	38
1.9 Náboženské zdroje společenské solidarity	41
Literatura	45
2 Filozofická téma významná pro sociální práci	47
2.1 Antický starověk	49
2.2 Křesťanský středověk	54
2.3 Renesance	56
2.4 Novověký osvícenecký racionalismus a romantismus	57
2.5 Německá klasická filozofie a F. Brentano	61
2.6 Marxismus	65
2.7 Pozitivismus, filozofie života, Masarykův praktický humanismus a Schelerův řád lásky	68
2.8 Liberalismus a komunitarismus	74
2.9 Filozofický pohled na praxi sociální práce	78
Literatura	81

3 Vývoj sociální práce jako oboru v západním světě	83
3.1 Starověké formy institucionalizované solidarity	83
3.2 Od křesťanské charity ke státní garanci	87
3.3 Industriální kapitalismus a vznik moderního státu	95
3.4 Počátky sociálního zabezpečení a konstituování sociální práce	98
3.5 Zvědečlování oboru podle vzoru medicíny	101
3.6 Sociologizující a psychologizující etapa	102
3.7 Stát blahobytu a meze zaopatřování	104
3.8 Hnutí lidských práv, svépomoci a dobrovolnictví	105
Literatura	109
4 Domácí tradice sociální práce	111
4.1 Sociální práce do druhé světové války	111
4.1.1 Středověk	111
4.1.2 Renesance a doba osvícenská	113
4.1.3 Rakousko-uherská monarchie do první světové války	115
4.1.4 Od vzniku samostatného státu až po konec druhé světové války	118
4.2 Sociální práce v našem státě od druhé světové války do současnosti	139
4.2.1 Poválečné období	139
4.2.2 Od komunistického převratu do padesátých let	140
4.2.3 Šedesátá léta	144
4.2.4 Sedmdesátá a osmdesátá léta	146
4.2.5 Doba po roce 1989	151
Literatura	153
5 Sociální politika, sociální služby a sociální práce	155
5.1 Sociální systémy	156
5.2 Objekty a předměty sociální politiky	160
5.3 Cíle sociální politiky	163
5.4 Evropské a mezinárodní dimenze cílů sociální politiky	166
5.5 Stát jako sociální systém	171
5.6 Nestátní organizace jako sociální subjekty	172
5.7 Nástroje sociální politiky	174
5.8 Sociální správa	177
5.9 Sociální služby	178
5.10 Sociální práce jako nástroj sociální služby	179
Literatura	181
6 Vybrané teorie sociální práce	183
6.1 Současné pojetí a dilemata disciplíny	183
6.1.1 Poslání a cíl sociální práce	184
6.1.2 Paradigmata sociální práce	187

6.1.3 Dilemata soudobé sociální práce	189
6.1.4 Vztah sociální práce k jiným disciplínám	192
6.2 Druhy teorií v sociální práci	193
6.3 Posouzení a volba teorie	196
6.4 Teorie významné pro sociální práci	200
6.4.1 Humanistické a existenciální teorie	201
6.4.2 Sociálněpsychologické a komunikační modely	216
6.4.3 Systemický přístup	222
6.4.4 Kognitivně-behaviorální teorie	226
6.4.5 Přístup orientovaný na úkoly	231
6.4.6 Antiopresivní přístupy	237
6.4.7 Sociobiologie	244
6.4.8 Sociálněekologický model a fenomenologická tradice	248
Literatura	261
7 Přístupy k práci s menšinami	267
7.1 Odstup nebo ztotožnění, donucení nebo porozumění	268
7.2 Moc z hlediska antiopresivních přístupů	287
7.3 Typy a složky antiopresivních přístupů	288
Literatura	293
Rejstřík jmenný	295
Rejstřík věcný	299

činskou terminologii to byl jeden z původních pokusů o vytvoření nového funkcionárního vzdělávání, se kterým současně Jan Š. Adamcův i jeho spolupracovníci vydali v roce 1990 knihu *Sociálněekologický model a fenomenologická tradice*. Zakladala komunitní centra, poskytující sociální pomoc v rámci místních komunit, a využívala také vzdělávání dle modelu zlepšování, založeného na zlepšování životního prostředí a vzdělávání v něm. Zlepšování bylo v tomto kontextu využíváno k zlepšování životního prostředí a vzdělávání v něm.

V desetiletích, které následovala, sociální práce adoptovala mnoho nových teorií a metod. Vznikaly nové teorie (v psychiatrii, sociologie, ekologii) nebo teorii nadoborových (teorie o systému, teorie o pokouskách se i o formulech vlastních teoretických výchozích podkladů), nové přístupy (přístup orientovaný na úkoly, teorie zaměsty v prostředí, teorie zaměsty v prostředí), nové metody (metoda vzdělávání dle modelu zlepšování).

Na konci 20. století tvrdil v součtu s jinými kritiky sovětolog Jan Š. Bříza, že se sociální pracovníci zprostředkují svou práci vodafinu posílení tím, jak se privatizují a orientoří stále více na individuální terapeutickou práci s klienty, tiská deslová.¹

¹Tu, co tají potřebujeme, je nová práce, neboli sloužení výkonu k zlepšení prostředí, které je v souboru s sociální práce technika. Tato práce prvníkrát byla propagována již v desetiletích 80. a její myšlenky byly rozšířeny ze zlepšování životního prostředí na zlepšování životního prostředí a vzdělávání v něm.

Citováno podle R. S. Hayesové *The one hundred year delusion: Social reform versus social treatment*, *Social Work*, 43, 1998, 8, s. 801–802.